

Regionstyrelsen

Beskrivning av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och den kapacitet Region Gotland har

Förslag till beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regiondirektören har fått i uppdrag att återkomma med en samlad beskrivning till regionstyrelsen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och vilken kapacitet Region Gotland har och eventuellt skulle behöva för att nå ut i detta arbete på individnivå. Information till beskrivningen har samlats in genom dialog med verksamheter inom Region Gotland och från olika samverkans-forum.

I ärendet ges en definition av brottsförebyggande arbete där en vanlig utgångspunkt för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är utifrån situationell och social prevention. Förebyggande arbete kan ske på tre olika nivåer: universell, selektiv och indikerad. Universell nivå är aktiviteter och insatser riktade till alla och det brottsförebyggande arbetet fokuserar i huvudsak på insatser på selektiv och indikerad nivå.

Vidare presenteras en samlad beskrivning av det brottsförebyggande arbetet och den nuvarande kapacitet som finns inom Region Gotland att arbeta med social brottsprevention på individnivå. En stor del av insatserna eller aktiviteter är sådant som sker på universell nivå och är därmed inte direkt utan indirekt brottsförebyggande. Insatserna och aktiviteterna presenteras utifrån förvaltningsområde och delas upp i ”universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet” och ”brottsförebyggande insatser eller aktiviteter”.

Avslutningsvis presenteras ett antal områden där en kapacitetshöjning skulle ha inverkan på den universella nivån genom insatser i förskolorna, gymnasiet och ungdomsavdelningen. Dessutom nämns en önskan om en stärkt förvaltningsöverskridande samverkan i ett förebyggande syfte för små barn.

Som utvecklingsområde inom det brottsförebyggande arbetet nämns en önskan från socialförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen som tillsammans

med polisen på Gotland konstaterat att det finns ett ökande behov av en strukturerad och systematisk samverkan gällande barn och ungdomar som begår brott. Representanter från dessa verksamheter har enats om att ett arbete i samverkan utifrån arbetssättet Sociala insatsgrupper, (SIG), skulle vara den arbetsmetod som till störst del ger önskad effekt för målgruppen. SIG är en beprövad samverkansform som vänder sig till ungdomar med en hög risknivå att begå brott samt för att lämna en kriminell livsstil.

Inom ramen för att ge stöd till unga och vuxna i kriminalitet ser socialförvaltningen en utökning av förfrågningar kring avhopparverksamhet. En omvärldsbevakning visar också att detta stöd ökar för att ge individer förutsättningar till en förändrad livsstil när individer har koppling till kriminella nätverk. Här ser socialförvaltningen att det kommer behövas kompetensutveckling inom området samtidigt som kostnader kommer att öka för att kunna verkställa stöd för avhopparverksamhet.

Ärendebeskrivning

Regiondirektören har fått i uppdrag, RS 20231031 §336, att återkomma med en samlad beskrivning till regionstyrelsen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och vilken kapacitet Region Gotland har och eventuellt skulle behöva för att nå ut i detta arbete på individnivå. Information till beskrivningen har samlats in genom dialog med vissa verksamheter inom Region Gotland och från olika samverkans-forum.

Definition av brottsförebyggande arbete och trygghet

Brottsförebyggande arbete

Brottsförebyggande arbete innefattar aktiviteter eller insatser som syftar till att förebygga brott och brottslighet. Brottsförebyggande arbete beskrivs i boken Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete (Brå, 2020) på följande sätt:

”Något som syftar till att förhindra att människor begår brott, genom att försöka påverka antingen vissa omständigheter i en situation där brott riskerar att ske, eller vissa personers benägenhet (motivation) att begå brott”.

Trygghet

Trygghet beskrivs av Brottsförebyggande rådet, BRÅ, som *”Upplevelse av säkerhet och lugn, ofta förknippat med förutsägbarhet och kontroll”.*

Olika kategorier av brottsförebyggande arbete

Det brottsförebyggande arbetet kategoriseras ofta på olika sätt. En vanlig utgångspunkt för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är utifrån situationell och social prevention.

Situationell brottsprevention innebär att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra en fysisk plats eller situation där brott kan begås. Det kan göras genom kontroll och övervakning på en plats eller att minska brottsobjektets tillgänglighet genom lås.

Social brottsprevention innebär brottsförebyggande arbete på individnivå och syftar både till att motverka att individer börjar begå brott i unga år liksom att motverka återfall i ny brottslighet. Det kan innefatta insatser i skolan eller insatser mot riskgrupper eller enskilda individer.

Förebyggande arbete kan ske på tre olika nivåer: universell, selektiv och indikerad.

Universell nivå är generella insatser riktade till alla. För barn och unga kan universella insatser vara att stärka barn inför framtiden genom föräldraskapsstöd, bra fritids- och

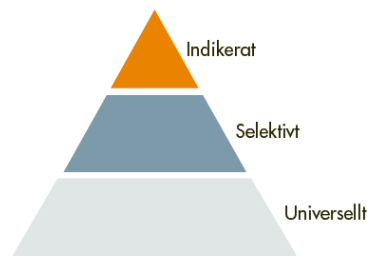
kulturverksamhet, familjecentrerad barnhälsovård eller samordnat arbete för måluppfyllelse i skolan. Inom universell nivå ryms hälsofrämjande insatser och fokus på skyddsfaktorer.

Selektiv nivå är insatser riktade till en riskgrupp och kan vara åtgärder riktade till unga som bedöms vara i begynnande problematik där problemen ännu inte är så omfattande. Ett selektivt arbete riktas mot grupper och individer som riskerar att begå eller utsättas för brott eller särskilt brottsdrabbade platser. Det kan innebära riktat stöd till barn och unga som bor i socioekonomiskt utsatta områden eller som själva visat tecken på normbrytande beteende. Inom selektiv nivå arbetas med riskfaktorer och förebyggande insatser.

Indikerad nivå är insatser till individer som har en utvecklad problematik kopplad till kriminalitet och innebär åtgärder för att förebygga fortsatt kriminellt beteende. Det kan också innebära åtgärder på brottsutsatta platser eller verksamheter. Brottsförebyggande arbete på indikerad nivå kan bedrivas inom olika områden som välfärdsbrott och situationell brottslighet. På indikerad nivå, individnivå, ingår individuellt stöd till barn och deras familjer, som till exempel socialtjänstens ansvar för barn och ungdomar i rättsprocesser. Det kan också innefatta familjebehandling eller psykosociala insatser direkt till barnet.

Det brottsförebyggande arbetet fokuserar i huvudsak på insatser på selektiv och indikerad nivå. Oavsett vilken av nivåerna behöver brottsförebyggande arbete ofta ske i samverkan mellan flera aktörer som till exempel skola, polis och socialtjänst.

Ett förebyggande arbete kan beskrivas genom nedanstående bild:

Ett annat vanligt begrepp är ”*Normbrytande beteende*” som används när det gäller barn och unga. I det här sammanhanget betyder det negativa och destruktiva beteenden som på olika sätt innebär att regler och normer i det samhälle som individen lever i överträds.

Det brottsförebyggande arbetet inom Region Gotland på individnivå

Nedan presenteras en samlad beskrivning av det brottsförebyggande arbetet och den nuvarande kapacitet som finns inom Region Gotland att arbeta med social brottsprevention på individnivå. En stor del av insatserna eller aktiviteterna är sådant som sker på universell nivå och är därmed inte direkt brottsförebyggande. Insatserna och aktiviteterna presenteras utifrån förvaltningsområde och delas upp i ”universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet” och ”brottsförebyggande insatser eller aktiviteter”.

Trygghetsskapande insatser kommer inte beröras specifikt i kommande beskrivning. Trygghetsskapande insatser kommer dock framgent att kunna hanteras inom den nya samverkansstrukturen för brottsförebyggande arbete som är under uppbyggnad av Region Gotland. Till grund för arbetet rörande ”trygghet” kommer bland annat en

regional trygghetsmätning som genomfördes i mars 2024 tillsammans med Polisområde Gotland att användas.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet inom förskoleverksamhet på individnivå

- Genomförande av ”barnmöten” vid oro kring ett specifikt barn med rektor och specialpedagog
- Orosanmälan lämnas av personal på förskolor vid exempelvis oro för våld mot barnet
- Socialtjänsten rådfrågas om hur personal bör agera i specifika situationer

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet inom förskoleverksamhet

- Genomfört utbildningsinsats för all förskolepersonal kring genus och våldsprevention
- Erbjudit föreläsningar för föräldrar i genus och jämställdhet
- Diskuterar jämställdhet vid föräldramöten
- Utbildar förskolepersonal i barns känslighet och självkänsla
- Utbildar förskolepersonal i ”Barn och psykisk ohälsa och våld”
- Genomfört mångfaldsdag med förskolepersonal och studie- och yrkesvägledare
- Genomför systematiserade möten med barnhälsovården i syfte att utbyta kunskap
- Socialtjänsten har utbildat förskolepersonal i vad som sker när en orosanmälan görs

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet på avdelningsnivå/förvaltningsnivå inom grundskolan

- En handlingsplan för ökad skolnärvaro är framtagen och är gemensam för Region Gotland. Planen bygger på den lagstiftning skolan styrs av, skollagen, samt på forskning och beprövad erfarenhet. Handlingsplanen är ett styrdokument för hur skolan ska arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande för att nå en hög skolnärvaro. Genom att skolan arbetar målmedvetet och systematiskt med proaktiva insatser skapas förutsättningar för att främja skolnärvaro. Involverade i arbetet är bland annat ungdomsavdelningen och närvarocoacher
- Deltar i ”Samverkansforum för barn och unga”, med deltagande representanter på avdelningschefsnivå för socialtjänst, BUP, Habilitering och skola
- Representerade i det Strategiska brottsförebyggande rådet som samordnas av Region Gotland

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet inom grundskolan, rektorsnivå

- Erbjuder genom elevhälsan föräldrar stödsamtal, motiverande och vägledande samtal tillsammans med skolsköterskor, psykologer eller kuratorer
- Högbyskolan deltar i projektet ”Södra Gotland” där syftet är att stärka ledare att vara uppmärksamma på hur barn har det hemma och att våga agera
- Deltar i ett förebyggande arbete som bedrivs inom Fossam tillsammans med socialtjänsten och första linjen. Regelbundna elevhälsomöten i skolan genomförs
- Elevhälsa finns kopplat till alla skolor där skolsköterska, skolläkare, psykolog, kurator och pedagog, rektor och skolpersonal ingår och arbetar under skollagen. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå. Det innebär att insatser ska riktas till såväl enskilda elever som till grupper av elever och till skolan i dess helhet. Elevhälsans arbete bedrivs i samverkan med lärare och övrig personal i skolan och ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande men även bidra till en god lärandemiljö och goda och trygga uppväxtvillkor
- I elevhälsoteam på samtliga skolor finns skolledning, medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser samt kompetens inom studie- och yrkesvägledning. Insatserna syftar till att stödja elevers utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsoteam samlas veckovis. Journalanteckningar förs, och resultat av möten kan innebära orosanmälningar eller att stötta pedagoger i arbetet
- Genomför nätverksmöten i olika former, månadsvisa möten för olika professioner såsom fritidspedagoger, specialpedagoger för att undervisa mot likvärdighet
- Deltar i ”Operativt samverkans-forum”
- Skolorna driver själva olika nätverk dit andra aktörer bjuds in. Kan innebära att träffa exempelvis polis om det finns behov
- Arbetar aktivt med skolnärvaro enligt handlingsplan
- Deltar i ”Samverkan Östercentrum” kring elever i problematik

Brottsförebyggande insatser eller aktiviteter inom grundskolan, rektorsnivå

- Genomför allvarsamtal med polis med skola, vårdnadshavare och elev.
- Deltar i veckovisa möten med områdespolis och grundskolerektorer
- Deltagande av ett par gotländska grundskolor i projekten ”Tryggare skola” som brottsförebyggande metod. ”Tryggare skola” genomförs i samverkan med polis och Länsstyrelsen där ”Tryggare Sverige” står bakom materialet
- Genomför ”Mentorer i våldsprevention”, ett lektionsupplägg riktat till elever om värdegrund och brottsförebyggande arbete och innebär att utbilda elever om vilka olika situationer man kan hamna i som elev. Genomförs på Högbyskolan, kan komma att implementeras på fler skolor

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet inom Wisbygymnasiet

Wisbygymnasiet genomför olika aktiviteter som kan inräknas i det som Skolverket bedömer som brottsförebyggande som till stor del handlar om olika former och nivåer av samverkan.

- Genomför social överlämning mellan grundskola och gymnasiet sedan två år. Görs tillsammans med grundskolan och är ett komplement till pedagogisk överlämning
- Två elevskyddsombud utsedda per klass träffar skolledningen fem gånger per år. Bland annat arbetar man utifrån resultatet av skolans elevenkät
- Arbetar systematiskt med elevskyddsombud där ombuden är delaktiga i både planering och uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet
- Genom resursomfördelning har skolan anställt ytterligare en elevstödjare till att vara tre i antalet istället för tidigare två. Elevstödjarna arbetar med att fånga upp elever i både hälsofrämjande och brottsförebyggande syfte
- Har tydligt kommunicerat till alla elever och målsmän var ska vända sig till mentor eller rektor vid oro
- Leder ett matråd där representation med personal från skolans kök, dess ansvarig, skolans ledning och elever som är intresserade av att påverka mat och lokaler ingår
- Bedriver ett systematiskt arbete inom elevhälsoteamet där enskilda elever och grupper diskuteras utifrån behov vid veckovisa möten
- Genomför projektet ”Hållbar hälsa”, ett EU-projekt som innebär att öka elevernas förmåga till fysisk aktivitet med syfte att i förlängningen må bättra och få en meningsfull och aktiv tillvaro
- Genomför en särskild satsning på friskvård på Introduktionsprogrammet. Lärare och elever har gemensamma rörelseaktiviteter minst en gång per vecka
- Samverkar med Arbetsmarknad- och etablering kallad ”Landningsbana”, förlagd till Wisbygymnasiet. Innebär att ungdomar som mår dåligt och riskerar utslagning fångas upp. Genomförs som 7-veckors insatser
- Delaktighet i projektet ”Gotlands Forward” genom samverkan mellan Region Gotland, polisen, Tillväxt Gotland, Arbetsförmedlingen och syftar till att matcha individer som varken studerar eller arbetar med arbetsgivares kompetensbehov
- Deltar i ”Operativt samverkans-forum”.
- Har planer, policys och riktlinjer som Likabehandlingsplan, Plan mot hot och våld, handlingsplan utifrån svar i elevenkät, elevhandbok och så vidare. Dessa revideras inför varje nytt läsår och föregås innan av utvärdering med elever, lärare och övrig personal

Brottsförebyggande insatser eller aktiviteter inom Wisbygymnasiet

- Samverkar med socialtjänsten i form av veckovis konsultation med rektorer och socialtjänst där olika ärenden tas upp i syfte att komma överens om ett gemensamt agerande. Görs utan att röja en enskild persons identitet då enskilda ärenden inte tas upp
- Inventerar ”hot-spots”, otrygga platser, i elevenkät. Uppföljning av elevernas upplevelse av otrygga miljöer på skolan och försök att verksamhetsanpassa de platser som upplevs otrygga. Enkätresultatet visar att identifierade otrygga platser ofta ansvaras av annan verksamhet, helt eller delvis. Dessa platser är Matsalen (RSF), Idrottshallen (RSF)
- Ekonomiprogrammet, Försäljning- och serviceprogrammet och Bygg- och anläggningsprogrammet, åk 1, har arbetat med material från polisens ”Delbart” och ”Likarätt” från Barnombudsmannen
- Aktiva i utbildningsinsatser inom ANDTS där skolan nu har flera ANDTS-coacher
- Deltar i operativa möten där skolan veckovis träffar representanter från polisen för att följa upp trender och händelser för att i förlängningen kunna arbeta mer strategiskt med utanförskap och missförhållanden som berör verksamheten och att verka för en trygg skola
- Genomför avstämningsmöten med HBV-hem utifrån behov

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet inom Ungdomsavdelningen

- Deltar i ”Samverkan Östercentrum” i brottsförebyggande syfte
- Ansvarar för sex stycken fritidsgårdar på ön fördelade i Visby, Roma, Klintehamn, Hemse, Slite och Fårösund
- Erbjuder fritidsgård online
- Genomför förebyggande insatser i samband med skolavslutningar
- Erbjuder extra utbud av aktiviteter i samband med skollov
- Samarbetar med Gotlands Folkrace kring motorburen ungdom
- Samverkar med grundskolan för att främja skolnärvaro hur?
- Deltar i ”Operativt samverkans-forum”
- Personal deltar i utbildning till ANDTS- coacher
- Samarbetar med Solbergabadet
- Deltar i ”God ordning på Gotland”
- Deltar i samverkan under fredagar och helger på Gutekällaren med polis, vakter och näringsliv
- Samverkar med näringslivet som exempelvis butiker och krogar i stan och kring Östercentrum

- Deltar vid föräldrakvällar inom skolan
- Deltar i större evenemang såsom Stångaspelen eller vid större konserter
- Fältgruppen har kontakt med polisen framförallt nattetid

Brottsförebyggande insatser eller aktiviteter inom Ungdomsavdelningen

- Samverkar med socialtjänst kring personfrågor vid behov

Socialförvaltningen

Socialförvaltningen samverkar med flera externa aktörer i olika samverkanskonstellationer såsom "Förälder i nytt land", "Lilla Islandsmodellen", "Operativt samverkans-forum", "Strategiska brottsförebyggande rådet", gymnasieskolan, "Samverkansstruktur barn och unga", med polis och inom "Fossam". Socialförvaltningen framhåller vårdnadshavare som den viktiga målgruppen att arbeta med för att se till att det finns trygga vuxna runt barn och ungdomar.

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet riktat till föräldrar

Nedanstående insatser kan vara brottsförebyggande.

- Erbjuder föräldravägledande samtal/familjesamtal genom flera av Familjestödsenhetens verksamheter. Samtalen syftar till att vägleda föräldrar och kan ske både individuellt och i grupp. Föräldrar kan delta i samtalen frivilligt eller anvisat och genomförs utifrån familjens eller föräldrarnas behov
- Erbjuder anhörigstödjande samtal till barn och unga som är anhöriga till någon i beroende
- Erbjuder funktionell familjeterapi, en familjebehandlingsmetod för ungdomar med relationsförsvårande beteenden där syftet är att minska det relationsförsvårande beteendet genom att förbättra relationerna och kommunikationen i familjen
- Erbjuder intensiv familjebehandling till familjer med behov av mer omfattande stödinsatser
- Alkohol- och drogrådgivningen erbjuder "CRAFT" anhöriggrupp till personer som lever nära någon med ett beroende av alkohol, narkotika eller spel om pengar
- "KOMET" syftar till att hjälpa föräldrar att hitta sätt att kommunicera med sitt barn som leder till mindre konflikter
- Erbjuder Föräldrastödsprogram inom "Första linjen", riktat till barn och unga, 6–17 år med lättare till medelsvår psykisk ohälsa och deras föräldrar. Första linjen är organiserad inom hälso- och sjukvården
- "ABC Tonår" riktar sig till förälder eller nära vuxen till tonåringar i åldern 13–19 år med mål att stärka relationen och bidra till både föräldrars och ungdomens välmående

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet riktat till barn och unga

- Socialpsykiatriskt team är ett integrerat team som drivs i samarbete mellan barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten och erbjuder insatser till familjer med komplexa och omfattande problem där det finns risk för familjehems- eller HVB-placering
- Särskild kvalificerad kontaktperson riktad till en ungdom. Utgår från individens behov och kan innebära stöd i att komma igång med fritidsaktiviteter eller stötta skolnärvaro
- Familjehem eller HVB-placering när ungdomen inte kan bo kvar hemma
- Inom MiniMaria tas ungdomar med drogproblematik emot där individen kan ha koppling till kriminalitet. Orosanmälningar görs ibland, men inte polisanmälningar. Verksamheten träffar polisen regelbundet. Arbetar med återfallsprevention och familjebehandling

Brottsförebyggande insatser eller aktiviteter inom socialtjänsten riktad till barn och unga

- Ungdomstjänst för ungdom som döms för ett brott med påföljden ungdomstjänst eller ungdomsvård
- Utför, genomför och rapporterar deltagande i påverkansprogram, ”Att gå vidare”, vilket är ett samtalsprogram som socialtjänsten utgår från när en ungdom dömts till ungdomstjänst för ett brott
- Ett nytt vägval som innebär ett fördjupat program för ungdomar som dömts för brott där programmet utgår från individens behov
- Erbjuder övergreppspecifik behandling för både de som utsätter eller har utsatts för sexuella övergrepp, innefattar även föräldrar

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet riktad som föräldraskapsstöd

- Föräldrar med spädbarn eller barn i förskoleålder har vanligtvis kontakt med barnvårdscentral. Föräldraskapsstöd ges i viss mån vid varje besök, men kan även erbjudas som specifik insats. Barnhälsovården på Gotland använder arbetsmodellen ”BarnSäkert” för att uppmärksamma risker i barns uppväxtmiljö
- Barnhälsovården anordnar föräldragrupper för förstagångsföräldrar
- Barnhälsovården kan skapa kontakt med en BHV-psykolog eller kurator som erbjuder föräldraskapsstöd, exempelvis genom att hjälpa föräldrar och barn att må bättre i sin relation
- Öppna förskolan erbjuds som mötesplats för föräldrar och barn i åldern 0-5 år. Här erbjuds stöd och vägledning i föräldraskapet av pedagogiskt utbildad personal
- Erbjudande av ”ABC Barn”, en föräldrautbildning för föräldrar med barn mellan 3-12 år. Här diskuteras samspel, konflikter och om vuxna som visar vägen

Universella insatser eller aktiviteter med påverkan på det brottsförebyggande arbetet på indikerad nivå

- Specialistsjukvården erbjuder föräldrar riktat stöd i samband med sjukdom, diagnos eller funktionsnedsättning
- Barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen erbjuder specialiserad psykiatrisk vård till barn och ungdomar mellan 0-17 år
- ”En väg in” finns i syfte att hjälpa barn och unga med psykisk ohälsa att hitta rätt i vården på Gotland. Det kan handla om handlar om oro, ångest, nedstämdhet, relationsproblem eller misstanke om psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning.
- ”Första linjen” är en öppen mottagning för stöd och behandling kring lättare psykisk ohälsa för barn 6- t o m 17 år och deras föräldrar.

Vård

- Vårdcentralerna på ön erbjuder hjälp med de flesta sjukdomstillstånd. Vid behov kan man få hjälp med remiss till andra specialistmottagningar inom sjukvården
- Ungdomsmottagningen finns till för de under 23 år

Utvecklingsområden

En beskrivning efterfrågas gällande vilken kapacitet Region Gotland eventuellt skulle behöva för att nå ut i detta arbete på individnivå. Nedan presenteras de områden där förvaltningarna som berör det brottsförebyggande arbetet på individnivå ser att en resursförstärkning, ökad kapacitet, skulle öka möjligheterna till att arbeta mer brottsförebyggande både på universell och brottsförebyggande nivå.

Utvecklingsområden på universell nivå

Förskolan har önskemål att, om kapaciteten fanns, mer systematiskt hålla utbildningar i våldsprevention för personal, förslagsvis som standard vid introduktion av nyanställda. En kapacitetsökning skulle innebära en universell insats.

Gymnasieskolan efterfrågar en ökad kapacitet för att stärka upp sin elevhälsa då skolan upplever att de möter en annan elevgrupp jämfört med för fem år sedan. Upplevelse av utmaningar där fler unga har ett dåligt mående idag och där nuvarande dimensionering från elevhälsan inte räcker till.

Ungdomsavdelningen inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har skickat in en ansökan om projektmedel till ett ESF- projekt i syfte att främja närvaro i skolan. Beslut om ansökan beviljas eller inte kommer att ske i vår. Projektet förväntas nå 90 deltagare.

För övrigt ska en motion i närtid tas ställning till av regionfullmäktige gällande ett förslag att utreda möjligheterna att inrätta familjecentral på Gotland. En familjecentral bedriver verksamhet som är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande och riktar sig till föräldrar och barn. På Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds hemsida står att regeringen gett myndigheten i uppdrag att genomföra en handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd med mål att förebygga barn och ungas brottslighet. En av de övergripande målsättningarna för myndigheten är att arbeta med att stärka föräldraskapsstöd inom tidiga samordnade insatser. Ovanstående information kan vara till stöd för bedömning om inrättande av familjecentral på Gotland.

För tillfället pågår också en planering inom Region Gotlands verksamheter om hur beviljade statliga stimulansmedel till föräldraskapsstöd ska användas gällande de yngsta barnen. Det tänkta förebyggande arbetet ses som ett viktigt utvecklingsområde där behovet av samverkan mellan olika verksamheter och förvaltningar framhålls och tanken är att bygga en liknande struktur liknande Fossam med att målet att utveckla ett strukturerat samverkans-forum över förvaltningsgränser för tidig upptäckt/förebyggande arbete gällande små barn mellan 0-6 år.

Utvecklingsområden på brottsförebyggande nivå

Socialförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har tillsammans med polisen på Gotland konstaterat att det finns ett ökande behov av en strukturerad och systematisk samverkan gällande barn och ungdomar som begår brott. Representanter från dessa verksamheter har enats om att ett arbete i samverkan utifrån arbetssättet Sociala insatsgrupper, (SIG), skulle vara den arbetsmetod som till störst del ger önskad effekt för målgruppen. SIG är en beprövad samverkansform som vänder sig till ungdomar med en hög risknivå att begå brott samt för att lämna en kriminell livsstil. Socialförvaltningen respektive utbildnings- och arbetslivsförvaltningen kommer lämna underlag till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden inför budgetberedningen 2024 med äskande om medel till ramförstärkning för att kunna införa denna arbetsmetod.

Inom ramen för att ge stöd till unga och vuxna i kriminalitet ser socialförvaltningen en utökning av förfrågningar kring avhopparkerksamhet. En omvärldsbevakning visar också att detta stöd ökar för att ge individer förutsättningar till en förändrad livsstil när individer har koppling till kriminella nätverk. Även här ser socialförvaltningen att det kommer behövas kompetensutveckling inom området samtidigt som kostnader kommer att öka för att kunna verkställa stöd för avhopparkerksamhet.

Ett medskick är att socialförvaltningens nuvarande kapacitet utgår från nuvarande lägesbild och behov. Kapaciteten kan framgent behöva utökas liksom resurserna beroende på utvecklingen i samhället.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att ovanstående sammanställning svarar mot uppdraget att beskriva det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och vilken kapacitet Region Gotland har och eventuellt skulle behöva för att nå ut i arbetet på individnivå.

Region Gotland erbjuder många insatser på en universell nivå och det brottsförebyggande arbetet formas för tillfället i en ny struktur kopplat till den nya lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att förutsättningarna för att arbeta vidare med riktade insatser inom den nya strukturen som goda. Eventuella budgetpåverkande åtgärder som identifieras i detta arbete kommer att gå in i ordinarie budgetprocess.

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör